

Millaista osaamista hoitotyön ja kuntoutuksen ammattilaiset tarvitsevat aivoverenkiertohäiriöön sairastuneen hoitopolulla?

Hotus
NÄYTTÖVINKKI®
08/2022

TULOKSET

Hoitotyön ja kuntoutuksen ammattilaisten osaaminen aivoverenkiertohäiriöön sairastuneen hoitopolulla:

Hoitoprosessiosaaminen

- Sisältäen hoidon ja kuntoutuksen suunnittelun ja koordinoinnin, laadukkaan ja potilaan tarpeisiin perustuvan hoidon ja kuntoutuksen tarjoamisen, oman ammattiroolin tunnistamisen ja moniammatillisen työskentelyn.

Kliiniset taidot

- Sisältäen kliinisen päättelyn ja päätöksenteon, hoitotyön ammattilaisten perushoidon osaamisen ja kuntouttavan työotteen osaamisen, tavoitteisiin perustuvan hoidon ja kuntoutuksen toteuttamisen sekä potilaan ja läheisten informoinnin.

Vuorovaikutustaidot

- Sisältäen verbaalisen ja nonverbaalisen kommunikoinnin, potilassuhteen luomisen, motivaation tukemisen sekä potilaan sitouttamisen.

Itsensä johtamisen taidot

- Sisältäen potilaan aktiivisen roolin tukemisen, ammattilaisen oman roolin haastamisen sekä potilaan vastuuttamisen ja voimaannuttamisen.

Läheisten huomioimisen taidot

- Sisältäen läheisten tarpeiden arvioinnin, läheisten osallistamisen ja ohjauksen sekä läheisen ja potilaan yhteistyön tukemisen

Näyttöön perustuvan tiedon käytön osaaminen

- Sisältäen näyttöön perustuvan tiedon käyttöönnoton

Tekijät, jotka vaikuttavat hoitotyön ja kuntoutuksen ammattilaisten osaamiseen aivoverenkiertohäiriöön sairastuneen hoitopolulla:

Erikoistuminen aivoverenkiertohäiriöiden hoitoon ja kuntoutukseen

- työkokemus sekä työskentely kokeneempien kollegoiden kanssa aivoverenkiertohäiriöön sairastuneen hoidossa ja kuntoutuksessa tukee osaamista
- kokemus vähäisistä mahdollisuuksista (esim. oma ammatillinen asema) erikoistua aivoverenkiertohäiriöiden hoitoon ja kuntoutukseen heikentää osaamista

Osaamisen jatkuva kehittäminen ja lisäkouluttautuminen

- itsenäinen tiedonhaku sekä mahdollisuudet kehittää omaa osaamista esimerkiksi osallistamalla koulutuksiin tukee osaamista
- nykyisten koulutusten sisällöistä koetaan puuttuvan tietoa näyttöön perustuvista menetelmistä ja kokonaisvaltaisesta hoidosta/kuntoutuksesta mikä heikentää osaamista

Palveluiden organisoituminen

- yhteistyö eri ammattilaisten sekä hoitopolun eri vaiheisiin osallistuvien sidosryhmien kanssa ja työskentely AVH-yksikössä tukee osaamista
- rajoitetut resurssit (henkilökunta, aika, työtilat) aivoverenkiertohäiriöön sairastuneen hoidossa ja kuntoutuksessa heikentävät ammattilaisten mahdollisuuksia toteuttaa kokonaisvaltaista hoitoa, mikä heikentää osaamista

Yhteistyö läheisten kanssa

- tiedonsaanti sairastuneen tilanteesta sekä sairastuneen tarpeiden esiintuominen tämän läheisiltä tukee osaamista
- yhteistyön toimimattomuus aiheuttaa kuormitusta ammattilaiselle mikä heikentää asiakaslähtöisen hoidon ja kuntoutuksen tarjoamisen osaamista

TAUSTA

Aivoverenkiertohäiriöt (AVH) ovat yleistymässä maailmanlaajuisesti sekä ikääntyneiden että työikäisten väestössä^{2,3}. Sairastumisen vaikutukset ovat yksilöllisiä ja usein pitkäkestoisia, minkä vuoksi aivoverenkiertohäiriöiden hoito ja kuntoutus vaativat erikoisosaamista sekä hoitosuosituksia vaikuttavasta aivoverenkiertohäiriöiden hoidon toteuttamisesta⁴⁻⁶. Suosituksista huolimatta eri maiden välillä, esimerkiksi Euroopassa, on edelleen huomattavia eroja aivoverenkiertohäiriöön sairastuneiden hoidon ja kuntoutuksen järjestämisessä eikä hoito ja kuntoutus välttämättä toteudu näyttöön perustuvan toiminnan mukaisesti⁵⁻⁷. Tehokkaan ja näyttöön perustuvan hoidon ja kuntoutuksen toteutumiseksi aivoverenkiertohäiriöön sairastuneen hoitopolulle osallistuvien hoitotyön ja kuntoutuksen ammattilaisten osaamista ja osaamiseen vaikuttavia tekijöitä tulisi tarkastella⁵.

Millaista osaamista hoitotyön ja kuntoutuksen ammattilaiset tarvitsevat aivoverenkiertohäiriöön sairastuneen hoitopolulla?

Hotus NÄYTTÖVINKKI® 08/2022

YHTEENVETO

Hoitotyön ja kuntoutuksen ammattilaisilla tulee olla monipuolista osaamista aivoverenkiertohäiriöön sairastuneen hoitopolulla. Osaaminen painottuu vahvaan kliiniseen eli ammatilliseen osaamiseen, mikä näyttäytyy ydinosaamisena. Samalla hoitotyön ja kuntoutuksen ammattilaisella tulee olla vuorovaikutus- ja ohjaustaitoja huomioida potilas ja läheiset kokonaisvaltaisesti, osaamista työskennellä moniammatillisesti, suunnitella hoitoa ja kuntoutusta sekä hyödyntää näyttöön perustuvaa tietoa hoitopolulla. Ammattilaisten osaamista tulisi tukea varmistamalla mahdollisuudet jatkuvaan osaamisen kehittämiseen ja moniammatilliseen työskentelyyn hoitopolun eri vaiheissa. Lisäksi yhteistyötä sairastuneen läheisten kanssa tulisi vahvistaa.

AINEISTO JA MENETELMÄ

Näyttövinkki perustuu vuonna 2020 julkaistuun hyvälaatuiseen järjestelmälliseen katsaukseen. Katsauksen tarkoituksena oli kuvata terveydenhuollon ammattilaisten osaamisalueet aivoverenkiertohäiriöön sairastuneen hoitopolulla sekä selvittää, mitkä tekijät vaikuttavat ammattilaisten osaamisen kehittämiseen aivoverenkiertohäiriöiden hoidossa ja kuntoutuksessa. Katsauksen valittiin 32 tutkimusta, joista 29 oli laadullisia, 2 määrällisiä ja yksi monimenetelmäinen. Tutkimuksissa oli mukana 1933 terveydenhuollon ammattilaista (sairaanhoidajia, lähihoitajia, röntgenhoitajia, toimintaterapeutteja, fysioterapeutteja ja puheterapeutteja). Katsauksen menetelmällinen toteutus on kuvattu yksityiskohtaisemmin alkuperäisessä julkaisussa¹. Katsauksen laatu arvioitiin JBI:n järjestelmällisen katsauksen arviointikriteeristöllä.*

KÄYTTÖ- KELPOISUUS SUOMESSA

Katsauksen tulokset ovat sovellettavissa aivoverenkiertohäiriöön sairastuneen hoidon ja kuntoutuksen kehittämisessä suomalaisessa terveydenhuollossa sekä koulutuksessa. Tuloksia voidaan hyödyntää terveydenhuollon ammattilaisten osaamisen kehittämisessä sekä hoitotyön perus- ja täydennyskoulutuksen suunnittelussa.

LAATIJAT

Jarva, Erika¹, MSc, väitöskirjatutkija
Oikarinen, Anne¹, TtT, yliopistonlehtori
Tuomikoski, Annukka², TtT, yliopettaja
Karsikas, Eevi³, TtM, väitöskirjatutkija
Koivunen, Kirsi², TtT, yliopettaja, tiimipäällikkö
Jounila-Ilola, Päivi², TtM, hoitotyön opettaja
Meriläinen, Merja³, TtT, sairaalaylihoitaja
Kääriäinen, Maria¹, professori
Lappalainen, Risto⁴, hankesuunnittelija
Mikkonen, Kristina¹, professori

Editoijat: **Marin, Kaisa**⁵, sh, TtM, tutkija ja **Hamari, Lotta**⁵, ft, TtT, tutkija

¹ Oulun yliopisto, Hoitotieteen ja terveystieteiden tutkimusyksikkö ² Oulun ammattikorkeakoulu ³ Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri ⁴ Aivoliitto ry ⁵ Hoitotyön tutkimussäätiö sr. (Hotus)

ALKUPERÄINEN JULKAISU

- Jarva E, Mikkonen K, Tuomikoski AM, Kääriäinen M, Meriläinen M, Karsikas E, Koivunen K, Jounila-Ilola P, Oikarinen A.** Healthcare professionals' competence in stroke care pathways: a mixed-methods systematic review. *J Clin Nurs* 2020;30: 1206–1235.

*Katsauksen laatu: hyvä (8/11, JBI): Checklist for Systematic Reviews and Research Syntheses

MUUT KÄYTETYT LÄHDEVIITTEET

- Käypä Hoito.** Aivoinfarkti ja TIA. Suomalaisen Lääkäriseura Duodecimin ja Suomen Neurologinen yhdistys ry:n asettama työryhmä. Helsinki: Suomalaisen Lääkäriseura Duodecim. www.kaypahoito.fi 2020 (viittau 5.4.2022).
- GBD 2019 Neurological Disorders Collaborator Group.** Global, regional, and national burden of stroke and its risk factors, 1990–2019: a Systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2019. *Lancet Neurol* 2021; 20: 795–820.
- Langhorne P, Bernhardt J, Kwakkel G.** Stroke Rehabilitation. *Lancet* 2011; 377: 1693–1702.
- Norrving B, Barrick J, Davalos A, Dichgans M, Cordonnier C, Guekht A, ym.** Action Plan for Stroke in Europe 2018–2030. *Eur Stroke J* 2018; 3(4): 309–336.
- Smith E, Saver J, Alexander D, Furie K, Hopkins N, Katzan I, ym.** Clinical Performance Measures for Adults Hospitalized with Acute Ischemic Stroke. *Stroke* 2014; 45: 3472–3498.
- Tulek Z, Poulsen I, Gillis K, Jönsson AC.** Nursing care for stroke patients: A survey of current practice in 11 European countries. *J Clin Nurs* 2018; 27: 684–693.